

Руслана ОРОБІНСЬКА,

orcid.org/0000-0001-8783-5526

кандидат філологічних наук,

старший викладач кафедри германської філології

Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

(Суми, Україна) *orobinska.ruslana@gmail.com*

СИНТАКСИС ЕЛІПТИЧНОГО РЕЧЕННЯ В ПЕРСОНАЖНОМУ МОВЛЕННІ НІМЕЦЬКОГО КІНО

У статті представлено результати дослідження синтаксису еліптичного речення, що реалізоване у персонажному мовленні сучасного німецького кіно. Актуальність проведеного дослідження зумовлена загальнонауковим інтересом лінгвістів до вивчення інсценованого мовлення та особливостей вживання в ньому мовних одиниць як засобів вербалізації комунікативних намірів персонажів. Під еліптичним реченням у роботі розуміється структурно спрощене, однак змістовно повноцінне речення, що виражає інформаційно завершене повідомлення. Еліптичне речення спирається на контекст попередніх висловлювань або відтворюється з позамовного інформаційного простору завдяки однаковій інтегрованості обох співрозмовників у процес комунікації.

Як один із засобів вербалізації комунікативних намірів мовців у персонажному мовленні еліпс покликаний виконати основне завдання авторів кіно – уподібнити інсценоване мовлення природному. Вживання мовних одиниць у персонажному діалозі також підкоряється авторській задачі реалізувати свою творчу мету.

Вербалізований у мовленні персонажів німецького кіно еліпс змістовно й структурно пов'язаний з попередніми реченнями або з контекстом комунікативної ситуації загалом та реалізується на основі тільки того синтаксичного елемента, який містить нову важливу інформацію. Засобом представлення такого типу речення в персонажному діалозі слугують ті структурні елементи, які містять цю важливу інформацію. Результати дослідження вказують на те, що в персонажному мовленні еліпс може бути репрезентований за допомогою будь-якого члена речення за винятком підмета. Крім присудка чи його допоміжної частини, обставини, додатка чи означення, засобом реалізації еліпса можуть бути вигуки, звертання, частки й сполучники. Питальні слова як засіб вираження інтеррогативного висловлювання також структурно й змістовно інтегровані в контекст попередніх реплік, однак вимовляються з відповідною питальною інтонацією.

Ключові слова: речення, еліпс, еліптичне речення, структура, синтаксис, персонажне мовлення.

Ruslana OROBINSKA,

orcid.org/0000-0001-8783-5526

Candidate of Philological Sciences,

Senior Lecturer at the Department of German Philology

Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko

(Sumy, Ukraine) *orobinska.ruslana@gmail.com*

SYNTAX OF ELLIPTIC SENTENCE IN THE CHARACTER SPEECH OF GERMAN CINEMA

The article presents the results of the study of the syntax of an elliptical sentence, which is realized in the personal speech of modern German cinema. The relevance of the study is due to the general scientific interest of linguists in the study of staged speech and the peculiarities of the use of language units in it as a means of verbalizing the communicative intentions of the characters. An elliptical sentence in the work means a structurally simplified, but meaningfully complete sentence that expresses an informationally complete message. The elliptical sentence is based on the context of previous statements or is reproduced from the extralingual information space due to the equal integration of both interlocutors in the communication process.

As one of the means of verbalizing the communicative intentions of speakers in personal speech, the ellipse is designed to fulfill the main task of filmmakers – to liken the staged speech to natural. The use of language units in character dialogue is also subject to the author's task of realizing his creative goal.

The ellipse verbalized in the speech of the characters of German cinema is substantively and structurally connected with the previous sentences or with the context of the communicative situation in general and is realized on the basis of only the syntactic element that contains new important information. The means of representing this type of sentence in personal dialogue are those structural elements that contain this important information. The results of the study indicate that in personal speech the ellipse can be represented by any member of the sentence except the subject. In addition to

the predicate or its auxiliary part, circumstance, appendix or definition, the means of realization of the ellipse can be exclamations, appeals, particles and conjunctions. Interrogative words as a means of expressing interrogative utterances are also structurally and substantively integrated into the context of previous remarks, but are pronounced with the appropriate interrogative intonation.

Key words: *sentence, ellipse, elliptical sentence, structure, syntax, personal speech.*

Постановка проблеми. Сучасна лінгвістика, розширюючи горизонти свого наукового інтересу, повсякчас звертається до вивчення нових сфер прояву мови. Персонажне мовлення є одним із найцікавіших об'єктів дослідницької уваги лінгвістів сьогодні, адже воно відрізняється від природного мовлення людей завдяки особливостям процесу творення та всіляко прагне уподібнитися йому. Серед персонажного мовлення особливу увагу привертає інсценоване мовлення кіно, яке реалізується поетапно та підпорядковується загальній творчій ідеї фільму. До його вербального відтворення залучається ціла група осіб (сценаристи, режисери, актори тощо). Дослідження вербальних особливостей кіно є цікавим для лінгвістів з огляду на можливість спостерігати поведінку людей (в тому числі, вербальну) у контексті мовних та позамовних факторів, які уподібнюються непідготовленому природному мовленню людей.

З огляду на особливості процесу реалізації персонажного мовлення досить цікавим завданням є можливість простежити особливості вживання в ньому мовних одиниць, які, очевидно, також піддаються жорсткому цензуруванню з огляду на публічність і масовість продукту його реалізації. У представленій роботі здійснено спробу встановити синтаксичні особливості реалізації еліпса у мовленні персонажів сучасного німецького кіно. Цікавість до вивчення цього мовного засобу зумовлена механізмом його творення, адже еліпс – це зменшене до обсягу одного або кількох слів речення, яке в контексті мовленнєвої взаємодії комунікантів, незважаючи на свою структурну редукованість, здатне вербалізувати змістовно завершене повідомлення.

Аналіз досліджень. Еліпс не є надто цікавим об'єктом лінгвістичного вивчення з огляду на його синтаксичну неповноту, однак в історії лінгвістики цей вид речень привертая увагу вчених, які займались вивченням мовних особливостей діалогу, адже саме в діалозі еліпс вживається найчастіше. На прикладі німецької мови еліптичні речення досліджували Ю. А. Воднев (Воднев, 1998), Т. В. Дмитрієва (Дмитриева, 1986), О. О. Кострова (Кострова, 2004), Е. Breindl (Breindl, 2003), Duden (Duden, 2006), W. Klein (Klein, 1985), J. Schwitalla (Schwitalla, 2006). Роботи цих та інших учених

допомогли розкрити закономірності вживання еліпсу в діалогічному мовленні, отже, зрозуміти сутність його синтаксичної неповноти.

Мета статті полягає у визначенні синтаксичних особливостей еліпса, реалізованого у мовленні персонажів німецького кіно.

Виклад основного матеріалу. За змістом еліпсис рівнозначний простому реченню, а структурно він виражає його скорочену форму (Кострова, 2004: 50). Сутність еліпсиса (від гр. “elleipsis” – «видалення, опущення») полягає в мовній економії, що ґрунтується на вилученні з речення структурно необхідних компонентів для надання тексту більшої інформаційної виразності, динамічності задля уникання повторів (Сенченкова, 1991: 4). Реалізація еліптичних речень відбувається шляхом скорочення структури повного речення до мінімального складу інформаційно важливих компонентів. Еліпсис поширений у діалогічному мовленні, де комунікативна ситуація забезпечує такі умови спілкування, за яких мовці можуть розуміти один одного навіть тоді, коли мовні одиниці, що вживаються на позначення їх комунікативних намірів, мають порушену синтаксичну організацію. У таких випадках зміст мовних одиниць відтворюється з контексту попередніх висловлювань (Безугла, 2005: 8). Еліпсис використовуються в комунікативній ситуації, коли розмова вже набула певного тематичного розвитку. У такому разі еліпсис вербалізує ту частину повідомлення, яка містить нову інформацію. Він є засобом позначення сталих висловлювань та етикетних виразів, зміст яких зрозумілий для всіх носіїв мови без додаткового інформаційного підґрунтя.

Зв'язок із контекстом або ситуацією мовлення є основною умовою для утворення еліпсиса. Залежно від інформаційних передумов вираження в діалозі еліпсис поділяється на контекстуальний та ситуативний. Етикетний еліпсис є різновидом ситуативного, оскільки він вживається відповідно до ситуації, у межах якої реалізується, а також виконує комунікативну роль засобу дотримання культури спілкування.

Контекстуальний еліпсис структурно та семантично пов'язаний із попереднім висловленням. У мовленні персонажів кіно такі речення вживаються в діалогічних єдностях типу «питання – відповідь», де еліпсис позначає реакцію мовця на

питальний стимул. Структурно та за змістом контекстуальний еліпс залежить від питальних речень, позначаючи відповідь на них.

Lola: *Wie viel war's denn? In der Tasche, mein ich.* (Скільки там було? Я маю на увазі, у сумці)

Mani: *Hunderttausend.* (Сто тисяч) (Lola rennt, 00:07).

Зміст повідомлення мовця *es war in der Tasche Hunderttausend Marken* (У сумці було сто тисяч марок) мовець відтворює за допомогою еліпсиса *Hunderttausend*. Метою Мані є уникнення повтору відомої інформації, він відтворює тільки той елемент, який містить нове повідомлення. У спеціальних питаннях структурно-семантичну основу еліптичного речення визначає питальний компонент. Питання *wie?*, *welche?* вживаються задля отримання відповіді у формі підмета, означення або обставини.

Juli: *Lehrer? Echt? Das ist ja lustig. Wie is', n dein Name?* (Учитель? Справді? Весело? Як же тебе звати?)

Daniel: *Daniel. Daniel Bannier.* (Даніель. Даніель Банієр) (Im Juli 00:11).

У наведеному прикладі еліпсис *Daniel* є скороченою формою речення *Mein Name ist Daniel*. Не повторюючи вже сказане, мовець вживає в реченні тільки той елемент, який містить відповідь на питання співрозмовника. На рис. 1 зображено принципи реалізації контекстуального еліпсиса, який використовується як відповідь на спеціальне питання в персонажному діалозі німецьких художніх фільмів:

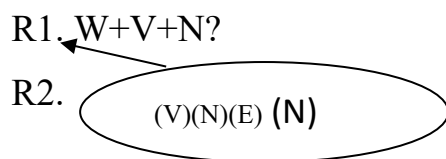

Рис. 1.

На схемі зазначено, що різні види речень, які в діалозі виконують роль стимулу, вимагають після себе певного виду речень для висловлення реакції. Питальні займенники *wer?*, *was?* вимагають відповіді, яку виражено за допомогою підмета або додатка.

Junge: *Was machst du da?* (Що ти там робиш?)

Mann: *Sport.* (Спорт) (Der Krieger und die Kaiserin, 00:07).

Питальні обставини *wo?*, *warum?* *woran?* *wie lange?* вимагають реалізації відповіді також у формі обставини місця, причини та часу відповідно.

Simon: *Warum?* (Чому?)

Lisa: *Wegen meinem Bruder.* (Через мого брата) (Mondscheinkinder, 00:13).

Хоча в деяких випадках реакція співрозмовника може відрізнятись від зазначеного структурно-семантичного зразка, такі приклади розглядаються нами як виняток із правил.

Juta: *Also, was?* (Так, що?)

Papa: *Nicht jetzt.* (Не зараз) (Lola rennt, 00:47).

Семантичний зв'язок ініціативної та реакційної реплік порушено. Питальний елемент спрямований на визначення змісту певної інформації, пояснення якої передбачає називання об'єкта або суб'єкта дії. Натомість реакція відтворена за допомогою обставини у заперечній формі. Це свідчить про те, що в діалозі реакція мовця не відповідає тій структурно-семантичній програмі, яку пропонує ініціатор мовлення.

У загальних питаннях реагуюча репліка, як правило, узгоджується зі структурно-семантичною програмою стимулу. У таких випадках зміст репліки-реакції спрямований на те, щоб висловити згоду або заперечити істинність змісту питання. Типовою відповіддю, яка вживається в ролі реакції на такі питання, є частки *ja* або *nein* та лексеми, що за змістом тотожні з ними *ja: genau, bestimmt, aha, natürlich; nein: nie, in keinem Fall* (Delbrück, 1920).

1) Bruder: *Du weißt es nicht?* (Ти не знаєш?)

Sebastian: *Nein.* (Hi) (Wer früher stirbt ist länger tot, 00:12).

2) Krankenschwester: *Oh Gott, Sissi. Bist du sicher?* (О, Господи, Сіссі, ти впевнена?)

Sissi: *Ja. Ich komm nicht wieder.* (Так. Я не прийду більше) (Der Krieger und die Kaiserin 00:59).

У наведених прикладах зміст питання співпадає з реакцією мовця. Суб'єктивне ставлення мовця до інформації передбачає ствердження або заперечення його висловлювання. Неспівпадіння змісту ініціативної репліки та еліптичної реакції на неї було зафіксовано на прикладі діалогічних єдностей «повідомлення – еліптична реакція», у яких мовець намагається заперечити зміст висловлювання співрозмовника.

Der Kranke: *Mann, jetzt zieh dich doch nicht so.* (Чоловіче, без церемоній)

Sessil: *Hör auf.* (Припини) (Der Krieger und die Kaiserin, 00:21).

Приклад засвідчує, що спілкування індивідів у діалозі не підпорядковане певним правилам. Мовці можуть вибирати довільні мовні форми для спілкування, будуючи свою розмову таким чином, як це зручно для них самих.

Ситуативний еліпс – це такий вид еліпсиса, який вживається незалежно від ситуації мовлення та вбирає в себе інформацію про мовну ситуацію (GDS, 1997: 413). У мовленні персонажів таке еліптичне речення може бути представлене будь-яким членом: як головним, так і другорядним. Дотримуючись класифікації, запропонованої укладачами довідника “Grammatik der deutschen Sprache” (GDS, 1997: 413–417), ми поділяємо ситуативний еліпсис на шість таких категорій, як еліпсис, який виражено підметом; присудком; другорядним членом речення (обставиною, додатком, означенням) або непередикативним словосполученням у їхньому супроводі; службовими частинами мови (частками, сполучниками, вигуками). Окремим різновидом ситуативного еліпсису є звертання.

Звертання використовуються у двоскладних реченнях на позначення особи, якій адресується повідомлення. Також вони можуть реалізуватися окремо від тексту. У таких випадках допомогти зрозуміти зміст еліптичного речення може тільки комунікативна ситуація.

Rainer: *Herr Wieland.* (Пане Віланд)

Wieland: *Herr Wenger.* (Пане Венгер) (Die Welle, 00:03).

Імпліцитно мовець намагається сказати *Herr Wieland, ich wollte Ihnen etwas sagen* (Пане Віланд, я хотів би Вам дещо сказати), але в ситуації, за якої відбувається розмова, самого звертання до чоловіка достатньо, щоби Віланд зрозумів наміри співрозмовника без уточнення.

Підмет у ролі еліпсиса не вживається, оскільки цей член речення вказує на предмет розмови, але не визначає зміст повідомлення. На позначення еліптичного речення можуть вживатися означення, змінювана форма дієслова.

Juli: *Toll. Gratuliere. Die Kinder, die bei dir lernen, tun mir jetzt schon leid. Du hättest dabei draufgehen können.* (Чудово. Вітаю. Дітей, які в тебе навчаються, мені шкода. Ти міг би загинути)

Daniel: *Und was, wenn ich dabei draufgegangen wär’?* (Ну то й що з того, якби я загинув при цьому?)

Juli: *Mit so was scherzt man nicht.* (Таким не жартують) (Im Juli, 00:16).

Дієслово *gratuliere* відображає мовну реакцію Юлі на дії Данієля. Ситуативний еліпсис у діалогічному мовленні реалізується також за допомогою додатків, означень та обставин.

38: *Vollidiot.* (Повний ідіот)

Tarek: *Gibt’s Probleme?* (Проблеми?) (Das Experiment, 00:32).

Повідомлення, яке реалізоване за допомогою додатка *Vollidiot*, є скороченою формою речення *du bist Vollidiot*.

Mutter: *Noch’n Braten?* (Ще печені?)

Jim: *Jetzt müssen wir immer aufstehen, wenn wir was sagen wollen. Das ist gut für die Durchblutung. Und unsere Antwort muss immer kurz sein.* (Тепер ми повинні вставати, якщо хочемо щось сказати. Це добре для кровообігу. А наша відповідь повинна бути короткою)

Vater: *Sehr schön.* (Дуже добре) (Die Welle, 00:28).

Означення *schön* є еліпсисом, похідним від речення *das ist sehr schön*.

Mann: *Alexander Kerner.* (Олександр Кернер)

Alex: *Hier.* (Тут)

Mann: *Na, komm ran.* (Підійди) (Good bye, Lenin, 00:23).

Обставина *hier* є засобом неповної вербалізації речення *ich bin hier*.

У наведених прикладах проілюстровано, що еліптичні речення не пов’язані з контекстом діалогу і можуть вживатися як в ініціативній, так і в реагуючій репліках, де вони розкривають основний зміст повідомлення. У ролі еліптичних речень вживаються також частки та сполучники. Такі речення позбавлені лексичного та граматичного значення, але вони пов’язані з контекстом попередніх висловлювань та ситуативно зумовлені.

Ariane: *Der Besuch heißt Paula Paula und ist ein Rendezvous wie verabredet. Bitte schön.* (Візит називається Паула, і це рандеву, як домовлялися. Будь ласка)

Alex: *Oh, nein.* (О, ні)

Ariane: *Ach doch. Brüderchen. So.* (Ах, так. Братику. Так) (Good Bye, Lenin, 00:09).

Частки *nein* і *doch* репрезентують оцінку мовцем попередньо висловленої інформації. Окремо від контексту вони володіють майже нульовою семантикою. Приклад ілюструє ситуацію, коли чоловік прийшов на роботу після довгої відсутності, і всі вже думали, що він звільнився.

Kollege: *Oh, nein.* (О, ні)

Tarek: *Doch.* (Так) (Das Experiment, 00:15).

Вигук *oh* відтворює емоції мовця, який не очікував зустріти колегу.

Kamps: *Danach kann man leben.* (Після цього можна жити)

Eckert: *Klar.* (Ясно)

Kamps: *Aber. Das geht nicht, dass du an der Nase herum tanzen lässt.* (Але. Так не годиться, що ти дозволяєш обвести себе навколо пальця) (Das Experiment, 00:32).

Сполучник *aber* відтворює суб'єктивну оцінку Кампсом ситуації, яка сталася з Тареком. Мовець не поділяє оптимізму свого колеги-охоронця, який не відреагував на зухвалу поведінку в'язня.

Отже, службові частини мови використовуються для вираження різних семантичних відтінків, але вони не впливають на зміст діалогу. Так, вигуки слугують засобом вираження емоційного настрою індивіда, сполучники реалізують його намагання продовжити розмову, а частки вказують на ставлення мовця до інформації.

Окремим видом непередикативних речень є етикетний еліпсис, тобто привітання, вибачення, прощання. Він також не пов'язаний із комунікативною ситуацією, а є самостійними засобом комунікативної взаємодії: *Entschuldigung. Ich muss erst mal zu mir.* (Вибач. Мені треба до себе) (*Der Krieger und die Kaiserin* 00:25); *Danke, tschüss.* (Дякую, до побачення) (*Der Krieger und die Kaiserin* 01:59); *Tschuldige.* (Вибач) (*Im Juli*

00:17); *Bitte schön.* (Будь ласка) (*Im Juli* 00:17); *Ciao.* (Чاو) (*Im Juli* 00:18).

Rainer: Ja, ja. Willst du einen Kaffee? (Так, так. Хочеш кави?).

Frau: Ja. Danke. (Так, дякую) (*Die Welle*, 00:10).

Цей вид еліпсиса вживається як засіб вираження ввічливості індивідів у процесі спілкування.

Висновки. Отже, на основі контексту попередніх висловлювань або умови комунікації вжиті у мовленні персонажів кіно еліптичні речення за змістом не відрізняються від змісту простого речення, але при цьому вони мають скорочену структурну будову. Пов'язуючи своє речення з контекстом або із ситуацією мовлення, німці виражають за допомогою еліптичних речень тільки ту частину повідомлення, яка містить найбільш важливу інформацію. Етикетний еліпсис, який вживається у мовленні для дотримання культури спілкування, набув скороченої форми вираження завдяки постійному використанню у процесі спілкування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безуглая Л. Р. К проблеме классификации эллипсиса (на материале немецкого языка). *Новая филология* : збірник наукових праць / гол. ред. В. М. Манакін. № 2 (22). Запоріжжя : вид-во ЗНУ, 2005. С. 10–16.
2. Воднев Ю. А. Эллиптические сложносочиненные предложения с вопросительной функцией и формально соотносимые с ними конструкции : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04. Ленинград, 1998. 37 с.
3. Дмитриева В. Т. Структурные особенности немецкой диалогической речи (предложение с неполной формой сказуемого) : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04. Киев, 1986. 20 с.
4. Кострова О. А. Экспрессивный синтаксис современного немецкого языка : учебное пособие для студентов. Москва : Флинта, 2004. 238 с.
5. Сенченкова Н. Г. Импликация в немецкой диалогической речи : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04. Ленинград, 1991. 16 с.
6. Breindl E. Wie viele Grammatiken verträgt der Lerner? Zum Stellenwert einer "Grammatik der gesprochenen Sprache" für Deutsch als Fremdsprache. *Deutsch als Fremdsprache*. 2003. S. 87–93.
7. Delbrück B. Grunlagen der neuhochdeutschen Satzlehre : ein Schulbuch für Lehrer. Leipzig : Ver. wiss. Verl., 1920. 91 S.
8. Duden. Die Grammatik / Dudenredaktion. Mannheim-Leipzig-Wien-Zürich : Dudenverlag, 2006. 1343 S.
9. Grammatik der deutschen Sprache (GDS). Berlin ; New York : Walter de Gruyter, 1997. 2569 S.
10. Klein W. Ellipse, Fokusgliederung und thematischer Stand. *Ellipsen und fragmentarische Ausdrücke*. Tübingen: Niemeyer, 1985. S. 1–24.
11. Schwitalla J. Gesprochenes Deutsch. Eine Einführung. Berlin : Erich Schmidt Verlag GmbH & Co, 2006. 222 S.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Das Experiment, Regie : Oliver Hirschbiegel. Deutschland : Fanes Film, Senator Film Produktion GmbH. Seven Pictures. Typhoon AG, 2001. 119 Min.
2. Der Krieger und die Kaiserin, Regie : Tom Tykwer. Deutschland : X Verleih. X Film Creative Pool, 2000. 135 Min.
3. Good bye, Lenin! (Spielfilm), Regie : Wolfgang Becker Deutschland : Produktion : X-Filme Creative Pool. WDR arte, 2003. 120 Min.
4. Im Juli, Regie : Fatih Akın. Deutschland : Bavaria Film International, Wüste Filmproduktion mit Filmförderung Hamburg, 2000. 95 Min.
5. Mondscheinkinder (Spielfilm), Regie : Manuela Stacke. Deutschland: Mathias Film Luna Film, 2006. 87 Min.
6. Lola rennt (Spielfilm), Regie : Tom Tykwer. Deutschland : X-Filme Creative Pool. WDR arte, 1998. 81 Min.
7. Die Welle (Spielfilm), Regie : Dennis Gansel. Deutschland : Rat Pack Filmproduktion GmbH, Constantin Film Produktion, 2008. 107 Min.

REFERENCES

1. Bezuglaya L. R. K probleme klassifikatsii ellipsisa (na materiale nemetskogo iazyka) [On the problem of classification of an ellipse (on the material of the German language) : Coll. Science. etc.] New Philology / ch. ed. V. M Manakin. Zaporozhye : Vydavnytstvo ZNU, 2005. № 2 (22). Pp. 10–16 [in Russian].
2. Vodnev Y. A. Ellipticheskie slozhnosochinennye predlozheniia s voprositelnoi funktsiej i formalno sootnosimye s nimi konstruktsyi [Elliptic complex sentences with interrogative function and formally related constructions] : authoref. diss. na soiskanie uchenoi stepeni kand. philol. nauk : spets. 10.02.04. L., 1998. 20 p. [in Russian].
3. Dmitrieva V. T. Strukturnyye osobennosti nemetskoy dialogicheskoy rechi (predlozheniye s nepolnoy formoy skazuyemogo) [Structural features of German dialogic speech (sentence with incomplete form of the predicate)] : authoref. diss. na soiskanie uchenoi stepeni kand. philol. nauk : spets. 02.10.04. K., 1986. 20 p. [in Russian].
4. Kostrova O. A. Ekspressivnyi sintaksis sovremennogo nemetskogo jazyka [Expressive syntax of the modern German]. M. : Flinta, 2004. 238 p. [in Russian].
5. Senchenkova N. G. Implikatsiia v nemetskoy dialogicheskoy rechi [Implication in German dialogic speech] : author's ref. diss. at the request of the scientist cand. philol. science: special. 02/10/04. L., 1991. 16 p. [in Russian].
6. Breindl E. Wie viele Grammatiken verträgt der Lerner? Zum Stellenwert einer "Grammatik der gesprochenen Sprache" für Deutsch als Fremdsprache [How many grammars can the learner tolerate? On the value of a "grammar of the spoken language" for German as a foreign language]. *Deutsch als Fremdsprache*, 2003. S. 87–93 [in German].
7. Delbrück B. Grunlagen der neuhochdeutschen Satzlehre [Basics of the New High German sentence theory] : ein Schulbuch für Lehrer. Leipzig : Ver. wiss. Verl, 1920. 91 S. [in German].
8. Duden. Die Grammatik [The grammar]. Dudenredaktion. Mannheim-Leipzig-Wien-Zürich : Dudenverlag, 2006. 1343 S. [in German].
9. Grammatik der deutschen Sprache [German grammar]. Berlin; New York : Walter de Gruyter, 1997. 2569 S. [in German].
10. Klein W. Ellipse, Fokusgliederung und thematischer Stand [Ellipse, focus structure and thematic status. Ellipses and fragmentary expressions]. *Ellipsen und fragmentarische Ausdrücke*. Tübingen : Niemeyer, 1985. S. 1–24. [in German].
11. Schwitalla J. Gesprochenes Deutsch. Eine Einführung [Spoken German. An introduction]. Berlin : Erich Schmidt Verlag GmbH & Co, 2006. 222 S. [in German].

LIST OF SOURCES OF ILLUSTRATIVE MATERIAL

1. Das Experiment, Regie : Oliver Hirschbiegel. Deutschland : Fanes Film, Senator Film Produktion GmbH. Seven Pictures. Typhoon AG, 2001. 119 Min.
2. Der Krieger und die Kaiserin, Regie : Tom Tykwer. Deutschland : X Verleih. X Film Creative Pool, 2000. 135 Min.
3. Good bye, Lenin! (Spielfilm), Regie : Wolfgang Becker Deutschland : Produktion : X-Filme Creative Pool. WDR arte, 2003. 120 Min.
4. Im Juli, Regie : Fatih Akın. Deutschland : Bavaria Film International, Wüste Filmproduktion mit Filmförderung Hamburg, 2000. 95 Min.
5. Mondscheinkinder (Spielfilm), Regie : Manuela Stacke. Deutschland: Mathias Film Luna Film, 2006. 87 Min.
6. Lola rennt (Spielfilm), Regie : Tom Tykwer. Deutschland : X-Filme Creative Pool. WDR arte, 1998. 81 Min.
7. Die Welle (Spielfilm), Regie : Dennis Gansel. Deutschland : Rat Pack Filmproduktion GmbH, Constantin Film Produktion, 2008. 107 Min.